

De watertoets

Samenwerking van ruimte en water

provincie limburg

Inleiding

Water gold in het verleden vaak als bron van overlast of ongemak die bestreden moest worden. Denk aan het draineren van landbouwgrond of het versneld afvoeren van regenwater in stedelijk gebied. De overstromingen van Maas en Rijn en regionale wateroverlast toonden in de jaren negentig echter onmiskenbaar aan: een wezenlijk andere benadering van water is noodzakelijk. 'Geef water weer ruimte' was het devies van de Commissie Waterbeheer 21^e Eeuw, die de contouren van het toekomstig waterbeheer onderzocht. De commissie introduceerde daartoe onder andere de watertoets.

De watertoets gaat over het duidelijk en grondig meewegen van 'water' bij ruimtelijke plannen en besluiten. Bij de toekenning van functies dient op voorhand rekening gehouden te worden met de waterhuishouding. Dat vraagt om overleg tussen plannenmakers en waterbeheerders in een zo vroeg mogelijk stadium. Water krijgt daardoor een weloverwogen plek in het ruimtelijk plan en fungeert aldus als *mede-ordenend principe*.

Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben de watertoets bestuurlijk omarmd, onder meer door de ondertekening van het Nationaal Bestuursakkoord Water op 2 juli 2003. Sinds 1 november 2003 is de toepassing van de watertoets ook wettelijk verplicht vanwege de verankering in het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985.

De Provincie heeft, in overleg met andere Limburgse overheden, in de nota 'Plaats voor Water' vastgesteld hoe zij de watertoets in Limburg toepast. De voorliggende brochure is feitelijk een verkorte handreiking en routewijzer, bestemd voor de partijen die met de watertoets moeten werken: gemeenten, de waterschappen, de Provincie en Rijkswaterstaat. De belangrijkste informatie staat op posterformaat samengevat. De poster kan als geheugensteuntje worden opgehangen.

Bedrijventerrein Eijsden-Maastricht

een geslaagde watertoetspilot

Gerard Wijnands, projectleider bij het ingenieursbureau van de gemeente Maastricht:

'Tussen het Maastrichtse bedrijventerrein Randwyck en Eijsden ligt een agrarisch gebied. Hiervan wordt circa 80 hectare ontwikkeld tot bedrijventerrein. Het terrein zal flink groen moeten worden, aangezien we het leven van de das niet willen verstoren. En natuurlijk willen we rekening houden met het water. De Maas ligt immers vlakbij en door het gebied stroomt ook de Zeep, een plaatselijke watergang die in de Maas uitmondt. De bedoeling is dat we via de Zeep het hemelwater van de verharde oppervlakken en daken naar de Maas leiden. Bovendien leggen we bufferzones aan om een surplus aan water tijdelijk te kunnen bergen, zodat de Zeep niet overbelast wordt. De voorzieningen die aangelegd worden zijn berekend op een flinke regenbui van ééns in de 25 jaar. Daarover heeft het Waterschap Roer & Overmaas ons geadviseerd.'

Wiel Pakbier, Roer en Overmaas en Gerard Wijnands van gemeente Maastricht

Wiel Pakbier, senior medewerker Advies Waterschap Roer & Overmaas:

'Het aanleggen van bufferzones om water vast te houden, te bergen en te infiltreren is een harde voorwaarde van het waterschap aan de gemeente. Maar ook over het voorkomen van wateroverlast, de aanleg van een goede riolering en hergebruik van water is uitvoerig gesproken. Daarnaast moet het waterproject aantrekkelijk ogen. Belangrijk is dat de voorzieningen technisch goed in het bestemmingsplan zijn verankerd. De betrokken partijen weten dan waar ze zich aan te houden hebben. Winstpunt is ook dat andere afdelingen binnen de gemeenten, zoals de afdeling ruimtelijke ordening, oog hebben gekregen voor water. Ze zien dat de watertoets relevante informatie oplevert. En die moet je liefst zo vroeg mogelijk boven tafel krijgen.'

Doel en uitgangspunten

De watertoets geeft kaders en spelregels voor overheden om *binnen de bestaande ruimtelijke procedures* overleg te voeren en samen te werken.

Het doel daarvan is *'te waarborgen dat water expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing wordt genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen van zowel Rijk, provincies als gemeenten.'*

De beoordeling van de waterhuishoudkundige relevantie vindt plaats voor zowel regionale wateren, grondwater als rijkswateren en kan betrekking hebben op alle mogelijke wateraspecten.

De watertoets beschrijft drie verschillende rollen en vier verschillende fases die voor elk type ruimtelijk plan geldig zijn. Voor elke fase is aangegeven hoe de rollen zich tot elkaar verhouden. De drie onderscheiden rollen zijn: de initiatiefnemer (de overheid die het ruimtelijk plan vaststelt), de wateradviseur (gemaximaliseerde veelal aangeduid als 'waterbeheerder') en de beoordelaar (de overheid die het ruimtelijke plan beoordeelt). De vier fases zijn:

- 1 **een initiatief fase**, waarin een initiatief ontstaat en er gelegenheid is voor vroegtijdig overleg tussen initiatiefnemer en waterbeheerder;
- 2 **een ontwikkel- en adviesfase**, waarin de initiatiefnemer een (concept)plan ontwikkelt en de waterbeheerder de waterhuishoudkundige consequenties hiervan kan beoordelen;
- 3 **een besluitvormingsfase**, waarin de initiatiefnemer het (concept)plan eventueel bijstelt en vaststelt en verantwoording aflegt voor daarbij gemaakte afwegingen;
- 4 **de beoordelingsfase**; waarin de beoordelaar het plan en de daarin gemaakte afwegingen integraal beoordeelt op de 'goede ruimtelijke ordening'.

Nota bene: de watertoets vervangt niet de inspraak- en beroepsprocedures.

De Wijnbeek in Neer

winst voor alle partijen

Etienne Heijnen, ontwerper/bestekschrijver Ducot Engineering te Wessem: 'Het plan Wijnbeek-fase III behelst de bouw van 63 woningen aan beide zijden van de Wijnbeek. Math. Thewissen Bouwcoördinatie te Schimmert heeft ons, Ducot Engineering, ingeschakeld voor het ontwerpen van een inrichtingsplan en het verzorgen van de civiel- en cultuurtechnische uitwerking. Ons bedrijf streeft daarbij naar duurzame ontwikkeling.'

'De Wijnbeek, die ooit is rechtgetrokken, zal weer in een slingerende beek worden veranderd. Een beek die meandert ziet er in het landschap mooier uit. Verder zijn een systeem voor het bergen en vasthouden van regenwater en een afvalwatersysteem in het plan opgenomen. Ook wordt rekening gehouden met bescherming tegen wateroverlast, verbetering van de waterkwaliteit en beheer en grondwater. Door regenwater in de ondergrond te infiltreren wordt bovendien de verdroging van de natuur tegengegaan en wordt geen onnodig beslag gelegd op capaciteit van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.'

Harry Bougie en Etienne Heijnen, Ducot Engineering en Frans Verdonshot van Peel en Maasvallei

Frans Verdonshot, senior medewerker Advies Waterschap Peel & Maasvallei:

'De Wijnbeek heeft een algemeen ecologische functie. Dit betekent dat deze beek in principe geen hoge prioriteit heeft bij de herinrichtingprojecten van het waterschap. Het project biedt echter nu al kansen voor een ecologische inrichting. Met de voorzieningen voor infiltratie en buffering van hemelwater in een groenzone langs de beek, past het plan naadloos binnen de doelstellingen van het waterschap (IWPB), de provincie (POL) en het Rijk (WB21, Nationaal bestuursakkoord). Ducot heeft ons vroegtijdig ingeschakeld. Daardoor hebben we, conform de opzet van het watertoetsproces, uitvoerig en constructief kunnen overleggen. Zo is een win-win-situatie ontstaan voor alle betrokken partijen: de planontwikkelaar, de waterbeheerder, de gemeente en natuurlijk de nieuwe bewoners van Wijnbeek-fase III.'

Watertoets: wanneer?

Uitgangspunt is dat de watertoets van toepassing is op alle wettelijk en niet wettelijk vastgelegde ruimtelijke plannen en besluiten, zoals:

- POL-aanvullingen;
- (inter)gemeentelijke en regionale structuurplannen;
- bestemmingsplannen (inclusief art. 11 WRO);
- vrijstellingen (art. 19 WRO);
- infrastructuurplannen (tracébesluiten);
- locatiebesluiten;
- (structuur)plannen voor bedrijventerreinen;
- herstructureringsplannen voor landelijk en stedelijk gebied.

Voor kleinere ruimtelijke plannen is de consequentie van de watertoets veelal gering. Wanneer de waterhuishoudkundige relevantie ontbreekt, blijft de watertoets-procedure beperkt tot het vermelden van deze beoordeling in de waterparagraaf van het plan. De waterbeheerders willen op basis van hun kennis en ervaringen een overzicht opstellen van ruimtelijke plannen die bij voorbaat niet waterhuishoudkundig relevant zijn.

Voor een aantal ruimtelijke plannen – bijvoorbeeld een deel van de art. 19 lid 2 vrijstellingen en de lid 3 vrijstellingen – is toepassing van de volledige systematiek van de watertoets niet mogelijk, doordat de rol van beoordelaar in de ruimtelijke procedure niet voorkomt. Toch is het ook dan gewenst om als initiatiefnemer in voorkomende gevallen contact op te nemen met de waterbeheerder over waterhuishoudkundige aspecten.

De verschillende rollen

De watertoets is een samenspel tussen overheden. Door een duidelijk onderscheid en invulling van drie verschillende rollen, geeft de watertoets sturing aan de taken die spelers **binnen de bestaande wet- en regelgeving** van de ruimtelijke planvorming uitoefenen.

1 De initiatiefnemer

De overheid die een ruimtelijke verandering wil uitvoeren:

- de overheid die zelf een plan ontwikkelt;
- de overheid die een plan of besluit moet vaststellen als de initiatiefnemer een private partij is.

Vaak zal het hierbij gaan om een gemeente, maar ook de Provincie (aanvullingen op het POL, reconstructie- of infrastructuurplannen) en het Rijk (bijvoorbeeld Rijkswaterstaat bij infrastructuurplannen) kan de rol van initiatiefnemer vervullen.

2 De wateradviseur

De overheid met een beheersverantwoordelijkheid voor water:

- de regionale waterbeheerder (waterschappen);

- de grondwaterbeheerder (Provincie);
- de rijkswaterbeheerder (Rijkswaterstaat).

Het is mogelijk dat meerdere waterbeheerders bij één ruimtelijk plan een rol spelen. Om efficiency en klantgerichtheid te bevorderen en de inbreng van de waterbeheerders goed af te stemmen, hebben de waterbeheerders gezamenlijk in elk van de Limburgse waterschapsgebieden een herkenbaar aanspreekpunt voor initiatiefnemers ingericht: het watertoetsloket (zie 'Het watertoetsloket').

3 De planbeoordelaar

Het bevoegd gezag dat controleert of het plan – inclusief het onderdeel water – de toets van de 'goede ruimtelijke ordening' kan doorstaan:

- het provinciaal bestuur, eventueel geadviseerd door de Provinciale Commissie Gemeentelijke Plannen (PCGP) of de Provinciale Commissie Omgevingsvraagstukken Limburg (PCOL);
- het rijksbestuur, geadviseerd door de Rijksplanologische Commissie.

Verschillende overheden kunnen, afhankelijk van het type plan, ook meerdere rollen vervullen.

Het verloop van de watertoets

De watertoets verloopt via een aantal kenmerkende fases en activiteiten.

1 De initiatiefase

De initiatiefase is cruciaal, omdat waterkansen en -randvoorwaarden in deze fase nog bij de uitgangspunten voor het ontwerp kunnen worden meegenomen.

- de initiatiefnemer neemt contact op met het watertoetsloket, omschrijft het initiatief en geeft een duidelijke geografische aanduiding;
- het watertoetsloket zorgt voor beoordeling van de waterhuishoudkundige relevantie door de waterbeheerders en informeert de initiatiefnemer;
- indien waterhuishoudkundige relevantie ontbreekt, kan de initiatiefnemer volstaan met de weergave van deze mededeling in een waterparagraaf;
- bij waterhuishoudkundige relevantie stuurt het watertoetsloket informatie over relevante wateraspecten en/of informeert de initiatiefnemer over de waterbeheerders waarmee vooroverleg is gewenst;
- de initiatiefnemer organiseert zonodig een

vooroverleg om informatie uit te wisselen.

De initiatiefnemer verduidelijkt type en aard van het plan; de waterbeheerder benoemt relevante wateraspecten;

- waterbeheerder en initiatiefnemer leggen afspraken vast over bijvoorbeeld verder onderzoek, waterkansen, criteria waarop het wateradvies zal worden gebaseerd, tijdstip en opstellingstermijn van het wateradvies en betrokkenheid van de waterbeheerder bij het planvormingsproces.

2 De ontwikkel- en adviesfase

Het plan krijgt in deze fase concreet vorm en wordt vervolgens door de waterbeheerder beoordeeld.

- de initiatiefnemer stelt een (concept)plan op en stuurt dit naar de relevante waterbeheerders. In de waterparagraaf staan alle relevante waterhuishoudkundige aspecten en een verslag van het overleg met de waterbeheerder;
- de waterbeheerder toetst het (concept)plan (zo mogelijk aan de hand van in het vooroverleg afgesproken criteria) en stuurt een advies over het plan aan

het watertoetsloket. De adviestermijn bedraagt normaal gesproken drie tot acht weken. De waterbeheerder geeft inzicht in de prioriteit van de verschillende adviesonderdelen;

- de waterbeheerder kan daarbij verzachtende of compenserende maatregelen voorstellen en noodzakelijke vergunningen aankaarten;
- het watertoetsloket verzendt het wateradvies aan de initiatiefnemer.

3 De besluitvormingsfase

De initiatiefnemer bepaalt hoe het wateradvies leidt tot aanpassing van het plan. De keuzes worden transparant en toetsbaar gemaakt in een adequate waterparagraaf.

- de initiatiefnemer beziet of en hoe hij het wateradvies wil doorvertalen in een bijgesteld plan, eventueel gebruikmakend van verzachtende of compenserende maatregelen;
- de initiatiefnemer vult de waterparagraaf aan met het wateradvies en de wijze waarop daarmee in het plan rekening is gehouden (zie 'Inhoud waterparagraaf');

- de initiatiefnemer neemt een besluit over het plan en stuurt het vervolgens ter beoordeling naar het bevoegd gezag en tevens naar het watertoetsloket.

4 De beoordelingsfase

Het bevoegd gezag, de beoordelaar, stelt vast of het plan de toets van de 'goede ruimtelijke ordening' kan doorstaan. Een adequate waterparagraaf is sinds 2003 zowel in een provinciale beleidsregel als in het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 voorgeschreven en vormt daarmee een belangrijk criterium bij de beoordeling van een ruimtelijk plan door de Provincie.

De beoordelingsprocedure verschilt per ruimtelijk plan. Bestemmingsplannen worden als voorontwerp eerst besproken in de PCGP. Dit leidt tot een advies aan de gemeente. Om tijdverlies te vermijden, zal de PCGP ook adviseren wanneer bij bespreking wel het wateradvies beschikbaar is, maar de ruimtelijke implementatie nog ontbreekt. Bij advisering door de PCGP over de goedkeuring van het vastgestelde bestemmingsplan is wel een volledige waterparagraaf vereist.

I
De initiatiefase

- Initiatiefnemer**
- meldt initiatief aan watertoetsloket
  - omschrijft aard en lokatie van het initiatief
- Initiatiefnemer**
- vermeldt eventueel ontbreken waterhuishoudkundige relevantie in waterparagraaf (watertoets afgerond)
  - organiseert zonodig vooroverleg met waterbeheerder(s)
- Initiatiefnemer en waterbeheerder(s)**
- Vooroverleg:
- wisselen informatie uit
  - leggen afspraken vast

- Watertoetsloket**
- organiseert beoordeling waterhuishoudkundige relevantie
  - informeert de initiatiefnemer over:
    - waterhuishoudkundige relevantie (of)
    - relevante wateraspecten (en/of)
    - noodzaak vooroverleg

2
De ontwikkel- en adviesfase

- Initiatiefnemer**
- stelt een (concept) plan op
  - stuurt het (concept) plan naar de relevante waterbeheerder(s)
- Waterbeheerder(s)**
- toetst het (concept)plan
  - geeft inzicht in de prioriteit adviesonderdelen
  - geeft eventueel aanvullende informatie (over verzachtende of compenserende maatregelen en benodigde vergunningen)
  - stuurt advies aan watertoetsloket

- Watertoetsloket**
- verzendt het wateradvies aan de initiatiefnemer

3
De besluitvormingsfase

- Initiatiefnemer**
- maakt bijgesteld plan
  - completeert de waterparagraaf
  - stelt het plan vast
  - zendt het plan aan bevoegd gezag en watertoetsloket

- Watertoetsloket**
- ontvangt vastgesteld plan

4
De beoordelingsfase

- Beoordelaar**
- beoordeelt de 'goede ruimtelijke ordening' van het plan (inclusief de waterparagraaf)

Inhoud waterparagraaf

- 1 Globale beschrijving van het watersysteem binnen het plangebied, inclusief alle door de waterbeheerder in het vooroverleg als relevant aangemerkte aspecten en de wijze waarop daarmee binnen het initiatief rekening is gehouden;
- 2 Weergave van het gevoerde overlegproces met de waterbeheerder;
- 3 Integrale weergave van het wateradvies over het (concept)plan;
- 4 Weergave van de verwerking van het wateradvies in het plan, met daarin aangegeven:
  - doorgevoerde aanpassingen ten opzichte van het (concept)plan;
  - resterende waterhuishoudkundige knelpunten;
  - verzachtende en compenserende maatregelen;
- 5 Beschrijving van de overige consequenties van het plan voor alle aspecten die de waterbeheerder als belangrijk heeft aangemerkt;
- 6 Bij wijzigingen tijdens het planvormingsproces: inzichtelijk maken van de gevolgen die de planwijzigingen hebben voor de relevante wateraspecten.

Het watertoetsloket

De verantwoordelijkheid voor het waterbeheer is in Limburg over drie partijen verdeeld; de waterschappen (regionale wateren), de Provincie (grondwater) en Rijkswaterstaat (rijkswateren).

Om de efficiency en klantgerichtheid te bevorderen en de inzet van waterbeheerders goed af te stemmen werken de waterbeheerders vanaf 30 juni 2004 samen in een watertoetsloket. Dit watertoetsloket is ondergebracht bij de waterschappen. Elk Limburgs waterschapsgebied heeft dus één watertoetsloket.

Het watertoetsloket is een algemene vraagbaak voor vragen omtrent de watertoets. Daarnaast fungeert het loket als centraal meldpunt voor nieuwe ruimtelijke initiatieven. Tijdens de watertoetsprocedure krijgt de initiatiefnemer via het watertoetsloket belangrijke informatie:

- de beoordeling van de waterhuishoudkundige relevantie;
- zonodig toezending van informatie over relevante waterhuishoudkundige aspecten;
- zonodig informatie met welke beheerders een vooroverleg is gewenst;
- toezending van het wateradvies.

Aan de 'achterkant' zorgt het loket voor informatievoorziening en zonodig overleg en afstemming tussen waterbeheerders. Daarbij blijft iedere beheerder verantwoordelijk voor zijn beheerstaken.

Het watertoetsloket archiveert tevens de gegevens van de diverse initiatieven.

De waterbeheerders bespreken regelmatig de ervaringen met het watertoetsloket en de wateradviezen. Het loket heeft daardoor ook een belangrijke functie bij het optimaliseren van vooroverleg en wateradviezen, het tijdig signaleren van problemen bij de uitvoering en het voorkomen van bureaucratie.

Meer informatie

**Watertoetsloket
Watertoetsloket
Peel en Maasvallei**
Postbus 3390
5902 RJ Venlo
t 077 - 389 11 23
watertoets@wpm.nl

**Watertoetsloket
Roer en Overmaas**
Postbus 185
6130 AD Sittard
t 046 - 420 57 00
watertoets@overmaas.nl

**Waterbeheerders
Waterschap Peel
en Maasvallei (WPM)**
Postbus 3390
5902 RJ Venlo
t 077 - 389 11 11

**Waterschap Roer en
Overmaas (WRO)**
Postbus 185
6130 AD Sittard
t 046 - 420 57 00

**Rijkswaterstaat
directie Limburg**
Postbus 25
6200 MA Maastricht
t 043 - 329 44 44

Provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
t 043 - 389 99 99

Naslagwerken
Provinciaal Omgevingsplan
Limburg

Plaats voor Water;
implementatie van de
watertoets in Limburg

Integraal Waterbeheersplan
WPM 2004-2007

Integraal Waterbeheersplan
WRO 2004-2007

Samen Werken aan Water;
aanbevelingen voor de
ontwikkeling van een
gemeentelijk waterplan.
WPM, WRO en Provincie
Limburg

Handige sites
www.wpm.nl
www.overmaas.nl
www.watertoets.net

Thema's en doelstellingen van wateronderwerpen

Veiligheid en wateroverlast ▲

Voorkomen van problemen met veiligheid en hoogwateroverlast. Herstel van veerkrachtige watersystemen.

Riolering

Beperken vuiluitwerp uit rioolstelsels.

Adequate watervoorziening ▲

Evenwicht waterkwantiteit en -kwaliteit met het neerslagpatroon en het gebruik van water voor functies.

Natuurlijke watersystemen ▲

Inrichting en beheer van de beken met een specifieke ecologische functie moet in 2018 op het gewenste ecologische kwaliteitsniveau zijn afgestemd.

Waterkwaliteit ▶
De kwaliteit van oppervlaktewater en sediment dient in 2006 aan het MTR niveau te voldoen; het VR wordt op langere termijn nagestreefd.

Waterbeleving ▲

Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Water in de bebouwde omgeving als ecologische verbindingzone. Bescherming van landschappelijk, aardkundig en cultuurhistorisch erfgoed.

Grondwater

Grondwater voldoet in 2022 overal in Limburg aan de basiskwaliteit. Grondwater krijgt of behoudt voldoende kwaliteit om te dienen als grondstof voor drinkwater en andere hoogwaardige toepassingen.

Erosie

Terugdringen van bodemerrosie en wateroverlast tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau.

Scheepvaart ▲

Veilig en vlot verkeer op het water

Colofon

Juni 2004

Uitgave: Provincie Limburg

Tekst: Derix*Hamerslag, netwerkbureau voor redactionele productie en communicatieadvies (Maastricht/Beek/Utrecht)

Vormgeving: Zuiderlicht.nl, Maastricht

Drukwerk: SchrijenLippertzHuntjens, Voerendaal

Fotografie: Zuiderlicht, Waterschap Roer en Overmaas, Rijkswaterstaat directie Limburg, Provincie Limburg, Waterleidingmaatschappij Limburg, stichting RIONED

Tot slot

De watertoets introduceert communicatie tussen twee werelden die tot op heden vaak gescheiden opereerden: de wereld van het waterbeheer en de wereld van de ruimtelijke ordening. Het zal energie en tijd kosten om deze twee werelden naar elkaar toe te laten groeien. Dat vraagt om begrip en respect voor elkaars belangen, financiële kaders en tijdsdrukken. Partijen kunnen daaraan bijdragen door de grenzen van hun rol te respecteren, transparant te zijn in hun handelen (zeker wanneer eenzelfde organisatie meerdere rollen vervult) en met één mond te spreken c.q. te zorgen voor een goede interne coördinatie. Daarnaast kan de beschikbaarheid van goede instrumenten de watertoetsprocedure vergemakkelijken. Zo kunnen gemeenten in een gemeentelijk waterplan samen met de waterbeheerder een toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke plannen vastleggen.

De komende jaren moeten alle partijen al doende leren om de watertoets beter in de vingers te krijgen. De provinciale beleidskaders geven waterbeheerders en initiatiefnemers veel speelruimte om mogelijkheden te verkennen, maatwerk te leveren en tegelijkertijd efficiency te bewaren. In 2005 evalueert de Provincie de werking van de watertoets.